

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1933 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 12, i anledning av väckt motion angående kristendomsundervisningen i rikets skolor m. m.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 224, har herr *Oscar Olsson* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådana ändringar i undervisningsplanerna för rikets skolor vidtagas, att

1:o) kristendomsundervisningen avskaffas som särskilt ämne och undervisningen i religion och kristendom förläggas till den historiska undervisningen samt läsningen och litteraturundervisningen;

2:o) morgonböner och andra tvångsandaktsstunder i skolan avskaffas.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Vid 1930 års riksdag väcktes av herr *Oscar Olsson* inom första kammaren en motion, nr 69, i vilken hemställdes, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådana ändringar i undervisningsplanen för folkskolan omedelbart vidtagas, att

*Tidigare
behandling.*

1:o) förbud utfärdas för varje skolans krav på utaläsning av stycken och s. k. minnesord i bibeltexter och övriga vid undervisningen använda bekännelse- och trosskrifter;

2:o) kristendomsundervisningen liksom hittills bedrivs huvudsakligen på grundval av bibeltexter utan användning av dogmatiska läro- och läseböcker men i dessa stycken förläggas till lästimmar utan läxor och läxförhör;

3:o) den kyrkohistoriska delen av kristendomsundervisningen inarbetas i den vanliga historieundervisningen;

4:o) morgonböner och andra tvångsandaktsstunder i folkskolan avskaffas.»

Efter erhållen remiss av motionen inhämtade första kammarens första tillfälliga utskott yttrande i ärendet från skolöverstyrelsen, som därvid anförde, bland annat, följande:

»Motionären uttalar som sin mening, att det bästa säkerligen vore att avskaffa kristendomsundervisningen som ett särskilt läroämne i folkskolan, samt gör i samband därmed det påståendet, att detta icke på något sätt behövde innebära ett minskande av det uppväxande släktets religiösa kunskaper. För Överstyrelsen synes det emellertid klart, att det icke kan bli några goda kunskaper i ämnen, som avskaffats från skolans arbetsordning och på sin höjd göras till föremål för någon innanläsning. Detta gäller exempelvis historia och naturkunnet likaväl som kristendoms-kunskap. När fråga blir om ett intel-

lektuellt tillägnande, torde det icke vara någon grundväsentlig pedagogisk skillnad mellan sistnämnda ämne och andra läroämnen.

Härmed är man då framme vid det, som synes utgöra kärnan i motionen. Motionären vill icke, såsom motiveringen möjligen kunde giva vid handen, helt avskaffa kristendomsundervisningen, men han önskar den förlagd till vissa lästimmor utan läxor och läxförhör. Förslaget i dess helhet innebär en väsentlig omläggning av ämnet. Huru detta skall kunna ske utan ändring i det i undervisningsplanen angivna målet för undervisningen blir en särskild fråga. Detta mål anges sålunda, att kristendomsundervisningen i folkskolan har till uppgift att på ett sätt, som kan främja lärjungarnas religiösa och sedliga utveckling, giva dem en efter deras mottaglighet och behov avpassad kunskap om kristendomens uppkomst, innehåll och utveckling. Det ligger ju också i själva namnet kristendoms kunskap, att det närmaste syftet är att meddela barnen kunskap i och om kristendomen. Genom motionärens reformförslag skulle tydligen den pedagogiska likställigheten mellan kristendomsämnet och andra skolans ämnen komma att upphävas både i fråga om mål och medel. Kunskapsinhämtandet skulle träda i bakgrunden, och ett medel som i fråga om andra ämnen är av stort värde, när det gäller kunskapens inpräglade, skulle helt bannlysas. Att läxläsning under alla förhållanden skall förnuftigt användas inskräpes i undervisningsplanens anvisningar och är givetvis en allmän förutsättning här som i andra ämnen. Även den i undervisningsplanen anbefallda historiska läggningen av kristendomsämnet skulle i väsentlig mån utplånas genom den av motionären föreslagna anordningen, att lärokursens kyrkohistoriska moment komme att förvisas till den vanliga historieundervisningen, där den naturligtvis finge synnerligen knäppt om utrymmet.»

Första kammarens första tillfälliga utskott hemställde i avgivet utlåtande, nr 8, att motionen ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda. Reservation hade anförts av herrar *Wagnsson* och *Emil Johansson*. Första kammaren biföll sitt utskotts hemställan.

Vid 1931 års riksdag väckte herr *Oscar Olsson* m. fl. i första kammaren en motion, nr 194, i vilken hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att omlägga religionsundervisningen i våra skolor på ett sådant sätt, att den blir helt konfessionslös och inte behöver kränka religions- och samvetsfriheten.

Första kammarens första tillfälliga utskott, till vilket motionen remitterats, avstyrkte densamma. Reservationer hade anförts dels av herr *Karl Andreas Andersson* beträffande utskottets motivering, dels ock av herrar *Wagnsson* och *Karl A. Johanson*, vilka ansåge, att utskottet bort hemställa, »att första kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om huruvida och i vilken utsträckning ändrade bestämmelser äro påkallade för att ge kristendomsundervisningen i våra skolor en *historiskt objektiv* inriktning, så att den icke behöver kränka religions- och samvetsfriheten». Första kammaren biföll sitt utskotts hemställan.

Utskottet.

Såsom av förestående redogörelse framgår har första kammaren såväl år 1930 som år 1931 behandlat med den förevarande motionen likartade framställningar, vilka av kammaren avslagits. Då sedan år 1931 intet torde hava inträffat, som synes kunna föranleda en ändring i riksdagens ställningstagande

till denna fråga, och då utskottet finner det beklagligt, om upprivande strider och slitningar ånyo skulle uppstå kring skolan i vad det gäller kristendomsundervisningen, får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 maj 1933.

På utskottets vägnar:

RUBEN WAGNSSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Wagnsson, Tamm, Lundell, Sjödahl, Per Andersson, Karlsson* i Gillberga, *Karl A. Johanson* och *David Pettersson*.
